

РОЗДІЛ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ЛОГОПЕДІЇ

LEADING TRENDS IN MODERN SPEECH THERAPY

УДК 37.047

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/79.1.17>**Заміщак М.І.,**

канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри психології,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та корекційної освіти
Дрогобицького державного
педагогічного університету
імені Івана Франка

Гринців М.В.,

канд. психол. наук,
ст. викладач кафедри соціальної
педагогіки та корекційної освіти
Дрогобицького державного
педагогічного університету
імені Івана Франка

Клим М.І.,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та корекційної освіти
Дрогобицького державного
педагогічного університету
імені Івана Франка

У статті розглядаються провідні тенденції сучасної логопедії. Зазначено, що сучасна логопедія як наука та практична галузь стикається з численними викликами та змінами, що обумовлені розвитком новітніх технологій, зміною соціокультурного контексту та підходів до навчання, розвитку, корекції та виховання. Визначено основні аспекти, які породжують актуальність дослідження: зміна методів і підходів, які використовуються в логопедії; використання інноваційних технологій; соціальні зміни; міждисциплінарний підхід. Проаналізовано останні сучасні дослідження науковців з логопедії. Визначено основні інноваційні напрямки роботи в логопедії, до яких віднесено: використання сучасних технологій, використання мультимедійних засобів, індивідуальний підхід в навчанні, кроссдисциплінарний підхід, використання нейропсихологічних методів, впровадження гейміфікації, використання соціальних мереж та онлайн-спільнот, використання технік арт-терапії. Розглянуто кожну сучасну інновацію в роботі логопедів. Звернуто увагу на те, що сучасна логопедія розвивається з акцентом на інклюзивність, технологічність та індивідуалізацію. Ці тенденції покликані забезпечити більш ефективну підтримку для дітей з мовленнєвими порушеннями, їхнім сім'ям сприяючи всебічному розвитку і соціалізації. Зроблено висновок, що у сучасній логопедії спостерігаються кілька провідних тенденцій, які відображають зміни в підходах до корекційно-розвиткової роботи з дітьми з мовленнєвими розладами: це інтеграція технологій. Використання сучасних технологій, таких як мобільні додатки, онлайн-платформи та спеціалізоване програмне забезпечення, стає все більш поширеним. Це дозволяє логопедам надавати дистанційні консультації та проводити заняття, що особливо актуально в умовах війни та для дітей з обмеженими можливостями.

Ключові слова: логопедія, сучасні тенденції, новітні технології, інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійні засоби,

кроссдисциплінарний підхід, арт-терапія, нейропсихологічні методи, гейміфікація.

The article discusses the leading trends in modern speech therapy. It is noted that modern speech therapy as a science and practical field faces numerous challenges and changes due to the development of new technologies, changes in the socio-cultural context and approaches to learning, development, correction and education. The main aspects that give rise to the relevance of the study are identified: changes in methods and approaches used in speech therapy; use of innovative technologies; social changes; interdisciplinary approach. The latest modern research of scientists in speech therapy is analyzed. The main innovative areas of work in speech therapy are identified, which include: the use of modern technologies, the use of multimedia, an individual approach to teaching, a cross-disciplinary approach, the use of neuropsychological methods, the introduction of gamification, the use of social networks and online communities, the use of art therapy techniques. Each modern innovation in the work of speech therapists is considered. It is noted that modern speech therapy is developing with an emphasis on inclusiveness, technology and individualization. These trends are designed to provide more effective support for children with speech disorders and their families, promoting comprehensive development and socialization. It is concluded that there are several leading trends in modern speech therapy that reflect changes in approaches to correctional and developmental work with children with speech disorders: the integration of technology. The use of modern technologies, such as mobile applications, online platforms, and specialized software, is becoming increasingly common. This allows speech therapists to provide remote consultations and conduct classes, which is especially important in times of war and for children with disabilities.

Key words: speech therapy, modern trends, latest technologies, information and communication technologies, multimedia, cross-disciplinary approach, art therapy, neuropsychological methods, gamification.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасна логопедія як наука, а також як сфера практичної діяльності стикається з багатьма викликами та змінами, пов'язаними з розвитком нових технологій, змінами соціокультурного середовища, підходів до освіти і навчання. У цьому контексті необхідно систематизувати й проаналізувати найважливіші тенденції в цій галузі з метою підвищення якості логопедичної роботи та адаптації її до потреб сучасного суспільства.

Таким чином, актуальність дослідження даної проблематики викликана наступними аспектами:

- Зміною в методах і підходах, які використовуються в логопедії. Сучасні дослідження свідчать про необхідність переходу від традиційних методів корекції мовленнєвих порушень до інтегративних, які враховують індивідуальні особливості кожної дитини.
- Використанням інноваційних технологій. Зростаюча роль інформаційних технологій у логопедичній практиці відкриває нові можливості для діагностики та корекції мовленнєвих порушень. Проте виникають питання щодо ефективності та доступності таких технологій.

- Соціальними змінами. Зміна соціокультурних умов життя, зокрема збільшення дітей з особливими потребами, вимагає адаптації логопедичних програм до нових реалій.

- Міждисциплінарним підходом. Сучасна логопедія все більше інтегрується з іншими науками: педагогікою, психологією, нейропсихологією, медициною, що потребує дослідження ефективності таких підходів у практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій зазначив, що в останні роки науковці активно займаються пошуком новітніх інноваційних методів для роботи з дітьми, які мають порушення мовлення. Серед найбільш актуальних хотілося б відмітити:

А. Харківську, яка розглядала арт-техніки у корекційній роботі з дітьми з мовленнєвими порушеннями. У своїй роботі авторка досліджує роль різноманітних мистецьких методик, таких як малювання, ліплення, ігри з піском, музикотерапія, ігротерапія та інші види арт-терапії, у покращенні мовленнєвих навичок та соціальної адаптації дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. А також підкреслює важливість індивідуалізованого підходу до кожної дитини з урахуванням її особливостей та потреб. Науковиця розкриває особливості впливу різних методів арт-терапевтичних технологій на розвиток мовлення дитини, розвиток та корекцію її пізнавальних процесів [1].

Ю. Рібцун, яка активно працює над розробкою та впровадженням сучасних технологій логопедії в освітнє середовище. Серед популярних робіт авторки можемо виокремити: «Використання логопсихосинергетичного підходу у задоволенні особливих мовленнєвих потреб», «Концептуально-теоретичні основи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами», «Логопсиходіагностика дітей з особливими мовленнєвими потребами як передумова створення освітнього середовища» [2; 3; 4].

Г. Барсуковську, яка розробила модель логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку із заїканням. Сутність даної моделі полягає у комплексному підході до подолання заїкання у дітей дошкільного віку, який включає систему чітко розділених, але узгоджених між собою дій різних фахівців: лікаря, логопеда, психолога, фізіотерапевта і соціального працівника, діяльність яких спрямована на створення спеціальних умов, що сприяють корекції всього симптомокомплексу заїкання [5].

Г. Свириденко, яка написала дисертаційне дослідження зі створення педагогічних умов корекції дискалькульї в учнів початкових класів із порушенням мовлення в інклюзивному навчанні. У своєму дисертаційному дослідженні науковиця обґрунтувала педагогічні умови корекції дискалькульї учнів початкових класів із порушеннями мовлення (організація вивчення дітей із порушеннями

мовлення; організація психолого-педагогічного супроводу дитини з порушеннями мовлення і дискалькульєю; організація психолого-педагогічної роботи з формування навичок математичної діяльності; реалізація діяльнісного підходу під час уроків математики та практичної діяльності; навчання через рух і пізнання через органи відчуття; взаємодія учасників команди психолого-педагогічного супроводу з батьками учнів із порушеннями мовлення і дискалькульєю; підтримка позитивної мотивації учнів із порушеннями мовлення і дискалькульєю до вивчення математики), описала методичні шляхи (форми, методи, прийоми, засоби, технології та ін.) їх реалізації у процесі психолого-педагогічного супроводу у закладі з інклюзивним навчанням [6].

Метою статті є аналіз сучасних інноваційних напрямків роботи логопедів.

Виклад основного матеріалу. Логопедія постійно розвивається, і сучасні логопеди впроваджують нові інноваційні підходи для покращення процесу корекції мовлення. На сьогоднішній день робота логопеда складається із таких інноваційних сфер діяльності:

1. Сучасні технології в корекційній роботі. Логопеди активно впроваджують інформаційно-комунікаційні технології (далі ІКТ) в свою роботу. Використання ІКТ в діяльності логопеда відкриває нові можливості для підвищення ефективності корекційної роботи [7; 8; 9]. Ось кілька ключових аспектів, які ілюструють, як ІКТ можуть бути інтегровані в логопедичну практику:

- Проведення онлайн-консультацій та занять. Завдяки відеозв'язку логопеди можуть проводити заняття з дітьми, які мають порушення мовлення та не мають змоги займатися офлайн. Це особливо актуально в умовах війни та для дітей з обмеженими можливостями.

- Використання мобільних додатків та програм. На сьогодні існує значна кількість мобільних додатків, з допомогою яких можна виконувати вправи для розвитку мовлення, тренування артикуляції тощо. Логопеди можуть рекомендувати ці додатки для самостійної роботи вдома. Серед найпопулярніших додатків є: ArticulationStation – призначений для розвитку артикуляції; SpeechBlubs – використовує технологію розпізнавання голосу для допомоги дітям у навчанні вимови; Proloquo2Go – програма для альтернативної комунікації для дітей з важкими мовленнєвими розладами; TocaVoca – серія ігор, які сприяють розвитку мовлення через гру.

- Використання комп'ютерних програм для проведення діагностики та оцінки мовленнєвих порушень. З допомогою спеціальних програм є можливість автоматизовано збирати дані та здійснювати аналіз отриманих результатів. До таких програм відносяться: Speech Assessment and Interactive Learning System (SAILS) – програма,

яка дозволяє логопедам проводити оцінку мовленнєвих навичок, включаючи артикуляцію, фонологію та граматику; Goldman-Fristoe Test of Articulation (GFTA) – стандартний тест для оцінки артикуляційних навичок; Clinical Evaluation of Language Fundamentals (CELF) – програма для оцінки мовленнєвого розвитку у дітей; The Speech and Language Assessment Tool (SLAT) – інструмент для оцінки мовлення та мовлення у дітей; Pediatric Speech and Language Assessment Software (PSLAS) – програма для комплексної оцінки мовленнєвих порушень у дітей; Articulate It – додаток для оцінки і корекції артикуляційних порушень; Speech Therapy Toolkit – набір інструментів для логопедів, який включає тести та оцінки; Language Sample Analyzer (LSA) – програма для аналізу мовленнєвих зразків.

- Використання інтерактивних платформ. Логопеди в своїй діяльності використовують інтерактивні платформи для створення індивідуальних навчальних планів, які включають ігри, вправи та інші активності, що заохочують дітей до корекційно-розвиткових занять. Найпопулярнішими інтерактивними платформами є: Articulation Station – ця платформа пропонує різноманітні ігри та вправи для розвитку артикуляції. Вона містить різні рівні складності та можливість запису голосу, що дозволяє дітям практикувати вимову; SpeechBlubs – додаток, який орієнтований на дітей і використовує відео та ігри для стимуляції мовлення. Він включає в себе вправи для розвитку фонематичного слуху та артикуляції; Tactus Therapy Solutions – ця компанія пропонує ряд додатків для логопедів, які включають вправи на розвиток мовлення, пам'яті та когнітивних навичок. Додатки мають різноманітні теми та рівні складності; Linguisticator – така платформа використовує мнемонічні техніки для навчання мови та розвитку словникового запасу. Вона включає в себе інтерактивні вправи для покращення мовлення; Proloquo2Go – цей додаток є альтернативним засобом спілкування для дітей з мовленнєвими порушеннями. Він дозволяє користувачам створювати речення за допомогою символів і тексту, що сприяє розвитку комунікативних навичок; TeachMeApps – платформа, яка пропонує різноманітні навчальні додатки, які можна використовувати для роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями. Вони включають в себе вправи на розвиток словникового запасу, граматики та артикуляції; Speech and Language Kids – цей ресурс пропонує безкоштовні матеріали, ідеї для ігор та завдання для розвитку мовлення, які можна використовувати як в умовах навчального закладу, так і вдома; Aasogn – даний інструмент допомагає в навчанні альтернативному спілкуванню за допомогою карток та символів, що може бути корисно для дітей з серйозними мовленнєвими

порушеннями; GoTalk NOW – один із додатків, який дозволяє створювати індивідуальні комунікаційні пристрої для дітей з обмеженими можливостями мовлення, використовуючи малюнки, фотографії та текст; SayIt: SpeechTherapy – додаток, який пропонує вправи на розвиток вимови та артикуляції, а також можливість запису голосу для самостійної практики.

- Логопеди також використовують ІКТ для створення баз даних та ведення електронної картотеки, що дозволяє зберігати історію.

- Використання ІКТ для ведення електронних картотек, що дозволяє зберігати історію лікування, відстежувати прогрес і планувати подальші корекційно-розвиткові заняття.

- Використання ІКТ для участі у онлайн-спільнотах, в яких логопеди можуть обмінюватися досвідом та ресурсами через професійні соціальні мережі, що сприяє підвищенню кваліфікації та обміну новими ідеями.

- Використання ІКТ для проходження навчання на онлайн курсах та вебінарах для підвищення кваліфікації, розвитку та вдосконалення своїх навичок. Ось кілька платформ і ресурсів, де можна знайти такі можливості: Coursera – ця платформа пропонує курси з різних аспектів мовлення та мовленнєвої терапії, включаючи нейролінгвістику, розвиток мовлення у дітей та інші теми. Udemu має широкий вибір курсів, які охоплюють різні аспекти логопедії, від основ до спеціалізованих тем, таких як робота з дітьми з аутизмом. SpeechPathology.com – цей ресурс спеціалізується на професійних курсах для логопедів. Вебінари та онлайн-курси охоплюють різні теми, від оцінки до лікування різних розладів. ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) пропонує різноманітні вебінари, курси та ресурси для логопедів, включаючи можливість отримання кредитів для підвищення кваліфікації. The SpeechTherapyBlog – це блог, який пропонує безкоштовні ресурси, а також інформацію про вебінари і курси, що стосуються сучасних методик лікування. The raryEd проводить онлайн-курси та вебінари для підготовки логопедів, що охоплюють теми, пов'язані з терапією мовлення та аудіювання. MedBridge пропонує професійні онлайн-курси для логопедів, включаючи навчальні матеріали та сертифікаційні програми. The Hanen Centre центр, який спеціалізується на навчанні фахівців у сфері мовленнєвої терапії і пропонує вебінари та курси з акцентом на комунікацію у дітей. LinkedIn Learning – на цій платформі можна знайти курси, пов'язані з розвитком навичок спілкування, психологією та іншими аспектами, які можуть бути корисними для логопедів. Перед вибором курсу або вебінару рекомендується перевірити відгуки, сертифікацію та акредитацію програми, щоб забезпечити високу якість навчання.

2. Мультимедійні засоби [10]. Використання мультимедійних засобів у роботі логопеда є важливим аспектом сучасної логопедичної практики. Це дозволяє зробити заняття більш інтерактивними, цікавими та ефективними. Нижче описані деякі з найважливіших можливостей використання мультимедійних засобів в логопедії:

- Відеоматеріали. З допомогою мультимедійних засобів логопеди під час занять використовують навчальні відео та анімаційні ролики. З допомогою навчальних відео відбувається демонстрація правильної артикуляції звуків або складних слів, що допомагає дітям візуалізувати, як правильно вимовляти звуки. Анімаційні ролики забезпечують пояснення мовленнєвих концепцій або ігор, що в разі підвищує зацікавленість дітей до активної участі в процесі навчання.

- Логопеди в своїй роботі активно використовують аудіозаписи звукових вправ, казок та розповідей. Звукові вправи – записи правильного вимовлення звуків або слів, які діти можуть прослуховувати і повторювати, що, в свою чергу, допомагає розвивати слухові навички та коригувати вимову. Використання аудіокниг з казками та розповідями сприяє розвитку мовлення та слухового сприйняття, що також може стимулювати цікавість до читання.

- Мультимедійні презентації та інтерактивні дошки. Презентації створені в програмі PowerPoint або програмі Canva використовуються для демонстрації нового матеріалу або для демонстрації прогресу дітей. Використання інтерактивної дошки дозволяє проводити заняття в інтерактивному форматі, де діти можуть брати участь у вправах на дошці.

- Гейміфікація – використання логопедами ігор на розвиток мовлення. Використання ігрових елементів у навчанні, таких як вікторини або конкурси, що робить процес навчання більш веселим і захопливим.

3. Індивідуалізація навчання в логопедії є ключовим аспектом, що дозволяє адаптувати процес корекції мовленнєвих порушень до потреб і можливостей конкретної дитини, адже всі діти різні і різні рівні мовленнєвих навичок, особливості розвитку та індивідуальні характеристики [11]. До основних аспектів індивідуалізації навчання в логопедії ми відносимо:

- Оцінку індивідуальних потреб, яка проводиться з допомогою діагностики (тестування фонематичного слуху, артикуляції, граматики та словникового запасу) та аналізу особистісних характеристик (врахування віку, рівня розвитку, мотивації та інтересів дитини, що дозволяє створити більш ефективну програму корекційно-розвиткової роботи).

- Створення індивідуального плану корекційно-розвиткової роботи, який врахує специфічні

потреби дитини. Це може включати вибір тем, видів діяльності та методів роботи. А також визначення цілей та завдання корекційно-розвиткової роботи, що дозволить в майбутньому відстежувати прогрес дитини.

- Вибір методів і засобів навчання, які будуть використовуватися під час занять в залежності від потреб дитини.

- Гнучкість у проведенні занять. Можливість змінювати темп занять, зосереджуючи увагу на тих аспектах, які потребують більше часу і зусиль та врахування емоційного стану, який визначається за допомогою спостереження за емоційною реакцією дитини під час занять і готовність змінити підхід у разі потреби.

- Залучення сім'ї. На сьогодні логопеди активно співпрацюють із батьками дитини. Логопед постійно інформує їх про прогрес дитини та надає рекомендації щодо підтримки розвитку мовлення вдома. Також батьки забезпечуються навчальними матеріалами та рекомендаціями для самостійної роботи з дитиною вдома.

- Психологічна підтримка. Створення комфортної атмосфери, забезпечення позитивного емоційного фону на заняттях, що сприяє відкритості і бажанню вчитися, підвищення мотивації. Для цього логопеди використовують різноманітні мотиваційні стратегії для заохочення дітей до активної участі у процесі корекційно-розвиткової роботи.

4. Кросдисциплінарний підхідв логопедії передбачає інтеграцію знань і методів з різних наук і дисциплін для комплексного вирішення проблем, пов'язаних із мовленнєвими порушеннями. Цей підхід передбачає, що мовлення і комунікація є складними процесами, які залежать від багатьох факторів, включаючи фізичний, когнітивний, соціальний та емоційний розвиток дитини.

Кросдисциплінарний підхід в логопедії передбачає: співпрацю з іншими фахівцями: з педіатрами, психологами, педагогами, неврологами, дефектологами та іншими спеціалістами; спільну роботу надіндивідуальними планами корекції, що дозволяє врахувати всі аспекти розвитку дитини; інтеграцію знань з різних дисциплін для кращого розуміння різних аспектів мовленнєвих проблем, які є у дитини.

5. Нейропсихологічні методи в логопедії [12; 13] є важливими інструментами для корекції мовленнєвих порушень, оскільки вони базуються на розумінні зв'язку між мовленням, когнітивними процесами та функціонуванням мозку. Ці методи дозволяють логопедам працювати не лише з мовленнєвими навичками, але й з основними когнітивними функціями, які можуть впливати на розвиток мовлення. Ось кілька основних нейропсихологічних методів, які використовуються в логопедії:

Нейропсихологічна діагностика. Оцінка когнітивних функцій: використання спеціалізованих тестів для оцінки пам'яті, уваги, мислення, сприймання та інших когнітивних функцій, що можуть впливати на мовлення. Вивчення мовленнєвих порушень, проведення аналізу для визначення типу і ступеня мовленнєвих порушень у контексті нейропсихологічних функцій.

Складання індивідуальної корекційно-розвиткової програми, яка буде враховувати специфіку нейропсихологічних порушень (наприклад: дислексія, афазія і т. д.). Обов'язкове включення вправ на розвиток когнітивних функцій до корекційно-розвиткової програми: на розвиток пам'яті, мислення, уваги, які безпосередньо пов'язані із мовленням.

Застосування методів нейропсихологічної реабілітації. Наприклад, терапія через гру, в якій використовуються ігрові методики для розвитку мовлення та когнітивних функцій у дитини. Або застосування методик сенсорної інтеграції для покращення сприймання інформації та розвитку мовлення.

Дуже часто під час нейропсихологічної діагностики застосовуються елементи когнітивно-поведінкової терапії з метою зміни негативних установок щодо власних можливостей у навчанні та розвитку мовлення, використання мотиваційних технік для заохочення дітей до активної участі в навчальному процесі.

6. Гейміфікація в логопедії – це використання ігрових елементів та технік у процесі навчання, розвитку та корекції мовленнєвих порушень. Цей підхід сприяє підвищенню мотивації, залученню дітей до активної участі на заняттях та полегшенню засвоєння нових навичок [14].

Зазвичай використовуються наступні види ігор:

Ігри на розвиток мовлення: настільні ігри, карткові ігри або цифрові платформи для проведення вправ на розвиток артикуляції, фонематичного слуху, словникового запасу тощо.

Сценарні ігри. Розігрування різних ситуацій (наприклад, в магазині, в кафе) для практики мовлення в контексті.

Мобільні додатки. Використовування спеціалізованих додатків, які містять інтерактивні ігри для розвитку мовлення. Це може включати вправи на вимову, слухання, читання та письмо.

Групові ігри. Організація командних ігор сприяє розвитку комунікативних навичок через співпрацю та взаємодію з іншими дітьми.

7. Використання соціальних мереж та онлайн-спільнот в логопедії відкриває нові можливості для батьків та фахівців. Це може значно полегшити доступ до ресурсів, підтримки та інформації. Використання соціальних мереж та онлайн-спільнот у логопедії забезпечує:

Підтримку та обмін досвідом. Закриті групи підтримки зазвичай створюються у Facebook або на

інших платформах, де логопеди або батьки дітей з мовленнєвими порушеннями можуть обмінюватися досвідом, порадами та емоційною підтримкою. Форуми: участь у форумах, присвячених логопедії, де можна задати питання, отримати рекомендації від фахівців та інших батьків.

Інформаційні ресурси, які пов'язані із освітою: вебінари та онлайн-курси. Проведення освітніх вебінарів для батьків і фахівців, які охоплюють різні аспекти логопедії, методи роботи, новини в галузі тощо.

Наукові статті та блоги. Публікація статей, досліджень, корисних порад на платформах, таких як Instagram або Pinterest, що дозволяє поширювати знання про мовленнєві порушення.

Доступ до фахівців з отриманням консультацій в онлайн режимі. Використання інтернет-платформ для проведення відео-консультацій з логопедами, що дозволяє батькам та дітям отримувати допомогу без необхідності відвідувати логопеда.

Також є можливість ставити запитання до експертів-логопедів через соціальні мережі або спеціалізовані платформи.

Використання соціальних мереж та онлайн-спільнот як ресурсів для навчання. Це можуть бути відеоуроки, вправи, матеріали для самостійного опрацювання [15].

8. Арт-терапія є ефективним методом в логопедії, який використовує творчі процеси для розвитку мовлення, комунікативних навичок та емоційного благополуччя дітей. Зазвичай в логопедичній практиці використовуються наступні методи арт-терапії: малювання, ліплення, театралізація, казкотерапія, музична терапія, кінетична терапія, створення колажів та аплікацій, фототерапія і т. д. [1; 16; 17].

Висновки. Таким чином, можемо зазначити, що у сучасній логопедії спостерігаються кілька провідних тенденцій, які відображають зміни в підходах до корекційно-розвиткової роботи з дітьми з мовленнєвими розладами: це інтеграція технологій. Використання сучасних технологій, таких як мобільні додатки, онлайн-платформи та спеціалізоване програмне забезпечення, стає все більш поширеним. Це дозволяє логопедам надавати дистанційні консультації та проводити заняття, що особливо актуально в умовах війни та для дітей з обмеженими можливостями.

Індивідуалізація підходів. Зростає увага до індивідуальних потреб кожної дитини. Логопеди використовують персоналізовані програми, які враховують особливості розвитку, інтереси та мотивацію дітей, що сприяє більш ефективному навчальному процесу.

Кросдисциплінарний підхід. Співпраця з іншими фахівцями, такими як педагоги, психологи, педіатри, дефектологи та соціальні працівники є вимогою сучасності. Це дозволяє комплексно підходити

до проблеми та враховувати всі аспекти розвитку дитини.

Робиться фокус на емоційне благополуччя. Сучасна логопедія все більше акцентує увагу на емоційному та соціальному розвитку дітей. Терапія не лише спрямована на корекцію мовленнєвих порушень, але й на розвиток впевненості в собі, соціальних навичок і емоційної регуляції.

Використання арт-терапії, музичної терапії та інших творчих підходів стає популярним у логопедичній практиці. Ці методи допомагають дітям виражати свої почуття і думки, що позитивно впливає на корекційно-розвитковий та навчальний процеси.

Профілактика та рання інтервенція. В сучасній логопедії зростає усвідомлення важливості ранньої діагностики та втручання у випадках мовленнєвих порушень. Це дозволяє забезпечити більш ефективну підтримку розвитку мовлення з раннього віку.

Таким чином, сучасна логопедія в своєму розвитку все більше робить акцент на інклюзивності, технологічності та індивідуалізації. Ці тенденції покликані забезпечити більш ефективну підтримку для дітей з мовленнєвими порушеннями, їхнім сім'ям сприяючи всебічному розвитку і соціалізації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Харківська А. Арт-техніки у корекційній роботі з дітьми з мовленнєвими порушеннями. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Том 12. № 44. С. 48–52.
2. Рібцун Ю. В. Використання логопсихосинергетичного підходу у задоволенні особливих мовленнєвих потреб. *Věda a perspektivy*. 2022. № 1(8). С. 164–175. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729772/>
3. Рібцун Ю. В. Концептуально-теоретичні основи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. *Development trends in special and inclusive education in the context of the European dimension: theory and practice*: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. P. 189–204. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/742287>
4. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика дітей з особливими мовленнєвими потребами як передумова створення освітнього середовища. *Preschool And Primary Education in European integration and national dimensions*: Scientific Monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. P. 94–115. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736622>
5. Барсуковська Г. Модель логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку із заїканням. *Path of Science. Section "Education"*. 2024. Vol. 10. № 5. С. 3070–3078.
6. Свириденко Г. В. Педагогічні умови корекції дискалькульї в учнів початкових класів із порушенням мовлення в інклюзивному навчанні: дис. ... доктора філософії. Київ, 2024. 194 с.
7. Міхальова А. І. Використання засобів ІКТ у роботі учителя-логопеда з дітьми з порушеннями мовлення. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 478–481.
8. Міхальова А. І. Особливості використання засобів ІКТ у роботі вчителя-логопеда з дітьми в закладі дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання. *Система освіти і виховання дітей з особливими освітніми потребами: досвід минулого – погляд у майбутнє*: до 85-річчя академіка В. І. Бондаря: збірник наукових праць. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 219–224.
9. Король А. В. Логопедичний супровід сімей засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*: збірник наукових праць. 2019. Випуск 13. С. 93–100.
10. Приходько Т. Л. Використання мультимедійних технологій на логопедичних заняттях. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*: матеріали VI Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (14 квітня 2017 р., м. Суми). Суми: ФОП Цьома С. П., 2017. С. 119–122.
11. Звєкова В. К., Качуровська О. Б., Сілявіна Ю. С. Принципи організації методичної діяльності майбутніх логопедів закладів спеціальної освіти на засадах діяльнісного підходу. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Випуск 73. С. 102–105.
12. Радько Т. В. Нейропсихологічний підхід у корекції мовлення дітей з тяжкими порушеннями мовлення. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/30366a65-ab7b-4661-9778-3263ea0fabb4/content>
13. Константинів О. В., Ткач О. М. Нейропсихологічні підходи до усунення проявів дисграфії у молодших школярів із загальним недорозвиненням мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*: збірник наукових праць. 2022. Випуск 20. С. 126–137.
14. Мицик Г., Бабіченко А. Використання гейміфікації в попередженні дислексії у дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Випуск 58. Том 2. С. 248–255.
15. Яцишин А. В., Коваленко В. В. Використання електронних соціальних мереж для роботи з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами. *Освіта розвиток обдарованої особистості*. 2015. № 8 (39). С. 32–38.
16. Литвиненко В. А. Застосування арт-терапії в логопедичній роботі з дошкільниками та молодшими школярами: навчально-методичний посібник. Суми, 2011. 112 с.
17. Дяченко М. А., Бутузова Л. П. Потенціал арт-терапії як засобу корекції мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку. *Proceedings of the XVIII International Scientific and Practical Conference*. Copenhagen, Denmark. 2024. PP. 177–180. URL: <https://isg-konf.com/modern-challenges-trends-problems-and-prospectsdevelopment/>